

Posudek oponentky diplomové práce

Jméno diplomanta: Václav Malina

Téma práce: Jurisdikce nad zločiny podle mezinárodního práva a případ Rohingů

Rozsah práce: 71 stran textu (185 949 znaků)

Datum odevzdání práce: únor 2022

1. Aktuálnost (novost) tématu

Autor si vybral ke zpracování velmi aktuální téma. Zabývá se, jak ostatně vyplývá z názvu práce, jurisdikcí nad zločiny podle mezinárodního práva v případě Rohingů v Myanmaru. Situace této minority je aktuální; její členové jsou pronásledováni svým státem (Myanmar jim po desetiletí odpírá občanství, a před několika lety přistoupil i k jejich zabíjení a vyhánění ze země; o situaci Rohingů hovoří autor obšírně v první části práce). Ve věci stále probíhá řízení, což znamená, že není závazně posouzena stávající situace, a je možné polemizovat o tom, jak bude rozhodnutí příslušných mechanismů vypadat. Diplomant se v práci zaměřuje na dva mezinárodní soudní mechanismy, Mezinárodní soudní dvůr a Mezinárodní trestní soud, a snaží se uchopit možné interpretace, které budou výsledkem jejich jednání. Je si vědom, že se omezuje jen na část možností, které jsou pro postih zločinů podle mezinárodního práva k dispozici, a zdůvodňuje, proč si zvolil takto, což si velice cením, protože to znamená, že nad způsobem výběru uvažoval a nejde tedy o výběr náhodný a svévolný (srov. např. zdůvodnění u toho, proč se nezaměřuje na univerzální jurisdikci). Z mého pohledu jde o velmi zajímavé pojetí, které může v budoucnu napomoci dalším výzkumníkům, kteří se budou tématem zabývat.

Téma je v českém kontextu relativně málo zpracované, takže pro zdejší nauku je pohled diplomové práce přínosem. V evropském či světovém kontextu se jedná o nové téma v tom smyslu, jak je v práci uchopeno; k jednotlivým aspektům v zásadě literatura existuje.

2. Náročnost tématu na teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování a použité metody

Téma, zejména tedy autorovo zpracování, považuji za náročné na teoretické znalosti. Zvolil si náročnější přístup; téma mohl pojmut jako, řekněme, kompilaci literatury či analýzu několika

rozsudků, což neučinil. V jím zvoleném přístupu zacházel a místy polemizoval s větším množstvím zdrojů (a pokud podrobil kritice určitý článek, musel jej dobře znát), stejně tak prokázal znalost judikatury či (kvazi)soudní činnosti mezinárodních kontrolních mechanismů, které používal v textu (na rozdíl od přístupu některých jiných autorů či autorek, kteří judikaturu v podstatě popisují). Projevit schopnost analýzy a vlastního úsudku, a dokázal kriticky hodnotit prameny, z nichž vycházel. Ve své práci se zaměřil na zodpovězení následujících otázek: „*Jaký je pravděpodobný závěr jednotlivých řízení? Čeho chtějí v případě Rohingů dosáhnout žalobci, a jak rozdílné jsou jejich cíle od cílů obětí? Jaká je šance žalobců na úspěch v případě Rohingů v každém ze soudních řízení?*“ Tyto otázky pro mě na první pohled příliš nekorespondovaly s názvem práce a pojetím, které jsem si pod ním představila. A i po několikerém přečtení práce se mi nezdají formulované úplně dobře pro právní výzkum. Ale chápu, proč je autor takto postavil, stejně jako chápu, co jimi chtěl říci. Nemohu zároveň popřít, že jejich formulace vzbuzuje zvědavost a že jím zvolená metoda zpracování mu umožňuje na ně odpovědět.

3. Formální a systematické členění práce

Co se týče formální stránky, autor zpracovává téma na vysoké úrovni, využívá primárních i sekundárních pramenů z domácího i zahraničního prostředí. Výběr literatury považuji za dobrý, umožňuje autorovi text zpracovat; s prameny pracuje diplomant dobře, poznámkový aparát odpovídá záměru. Práce je psána velmi čtivě a zároveň odborným jazykem (občas jsem zahlédla chyby, ale bylo jich malé množství). Členění práce odpovídá záměru autora, který uvádí v úvodu.

Z formálního hlediska diplomová práce jednoznačně splňuje kritéria kladená na tento druh vědecké studie.

4. Vyjádření k práci

Co se týče stránky obsahové, práce je členěna do úvodu, pěti kapitol a závěru. Včleněn je obsah a seznam použité literatury, práci usnadňuje i seznam zkratk.

První část je velmi podrobná. Pro právní zacílení práce se mi zdá podrobná až příliš, byť chápu potřebu popsat situaci kvůli otázkám při interpretaci právních pojmů. Druhá část vhodně představuje definici zločinu genocidy či vybraných zločinů proti lidskosti, oceňuji zmínky o obchodu s lidmi a obsáhlé zaměření na sexuální násilí. U posledně zmíněného tématu jsem si

uvědomila, že by pro autorovy úvahy mohla být zajímavá i publikace dr. Válka Klíčová rozhodnutí mezinárodních trestních tribunálů ve světle mezinárodního práva z roku 2009, kde je krátce zmíněna historie etablování tohoto činu ve zločinech podle mezinárodního práva včetně jeho pojetí v judikatuře ICTR i ICTY. Třetí a čtvrtá kapitola je velmi zajímavá, popis obou řízení včetně argumentů naukou a judikaturou velmi přehledně, důkladně a poctivě zprostředkovává pohled na jejich minulost a současnost. V páté kapitole autor analyzuje, jak to sám nazývá, případ před Mezinárodním trestním soudem a Mezinárodním soudním dvorem. Nezaměřuje se na podání či jednotlivé dokumenty, ale na širší kontext a své posouzení daných právních skutečností. Souhlasím s jeho závěrem o tom, že (parafrázuji) právo je jedna věc a politika druhá, a považuji za opodstatněné jeho závěry v oblasti toho, jak budou rozhodovat soudní mechanismy v jím zkoumaných řízeních. Shodují se také s jeho pohledem na aktivitu sociálních médií, a v posledním odstavci uvedené zhodnocení ochoty Rady bezpečnosti teď nabylo na dalších významech v souvislosti s děním na Ukrajině.

5. Kritéria hodnocení práce

Splnění cíle práce	Cíl práce považuji za splněný, výzkumné otázky za zodpovězenou.
Samostatnost při zpracování tématu včetně zhodnocení práce z hlediska plagiátorství	Podle mého názoru autor práci zpracovával samostatně. Nejedná se o plagiát.
Logická stavba práce	Práce má logickou stavbu, kapitoly jsou vystavěny tak, aby zodpověděly výzkumnou otázku.
Práce se zdroji (využití cizojazyčných zdrojů) včetně citací	Autor pracuje se zdroji v českém i dalších jazycích zcela adekvátně, cituje odpovídajícím způsobem
Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)	Hloubka analýzy tématu je výborná.
Úprava práce (text, grafy, tabulky)	Úpravu považuji za výbornou.
Jazyková a stylistická úroveň	Jazyková a stylistická úroveň práce je výborná.

6. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě

Autora bych ráda požádala o to, aby zhodnotil současné dění na Ukrajině optikou toho, o čem ve své práci psal. Jde mi o kvalifikaci dění na místě a zvážení možnosti (či predikci výsledků již běžících) obrátit se na (kvazi)soudní mechanismy v mezinárodním právu.

Doporučení/nedoporučení práce k obhajobě	Práci doporučuji k obhajobě.
Navržený klasifikační stupeň	Práci hodnotím – s výhradou průběhu obhajoby – jako výbornou.

V Praze dne 23. 4. 2022

JUDr. Věra Honusková, Ph.D.